

בבית המשפט העליון

בר"ם 7065/20

לפני: כבוד השופט ע' פוגלמן

המבקשים: 1. אבו טיר
2. בלאל
3. המוקד להגנת הפרט

נ ג ד

המשיבה: רשות האוכלוסין וההגירה – משרד הפנים

בקשת רשות לערער על פסק הדין של בית המשפט לעניינים מינהליים בירושלים (כב' השופטת ת' בוק רפפורט) בעמ"ע 38126-12-19 מיום 26.8.2019

בשם המבקשים: עו"ד בנימין אחסתרובה

בשם המשיבה: עו"ד אודי איתן; עו"ד סיגל אבנון

החלטה

1. המבקשת 1, תושבת קבע בישראל (להלן: המבקשת), נישאה בשנת 1991 לפלוני שהתגורר באזור (אך לא היה רשום כתושב) ומחזיק בדרכון ברזילאי (להלן: בני הזוג; בהמשך, לפי טיעון המבקשת, בשנת 2003 התגרשו). לשניים נולדו שלושה ילדים, הבכור בהם הוא המבקש 2, יליד 1992 (להלן: המבקש; וביחד: הילדים). לאחר הנישואין, עברה המבקשת להתגורר בברזיל, שם נולדו שלושת הילדים, ובשנת 1997 שבה המשפחה לישראל. בשנת 1998 הגישה המבקשת בקשה להעניק מעמד לבעלה אותה עת ולילדים שהיו נלווים לבקשה, וזו סורבה. בשנים שלאחר מכן, משנת 1998 ועד 2005 התגוררו המבקשת והילדים באזור, במהלכן כאמור התגרשו בני הזוג. באפריל 2007 הגישה המבקשת בקשה נוספת למתן מעמד לילדים, שנדחתה בנימוק כי מרכז חייהם אינו בישראל והם מתגוררים בה רק מאז חודש ספטמבר 2005. בחלוף פחות משנה הגישה המבקשת בקשה נוספת למתן מעמד לילדים (להלן בהתאמה: הבקשה מ-2007 והבקשה מ-2008). ביום 29.7.2008 החליטה המשיבה לאשר בקשה אחרונה זו, על בסיס מגורי המבקשת והילדים בישראל. בגרדי כך הוחלט להעניק

לאחיו ולאחותו של המבקש מעמד ארעי מסוג א/5 (ששודרג מאז למעמד קבע; סעיף 12 לפסק הדין נושא הבקשה). למבקש ניתן רישיון ישיבה מסוג ב/1 מאחר שהוגדר כתושב אזור, ובהינתן שבמועד הגשת הבקשה היה גילו למעלה מ-14, בהמשך להוראות חוק האזרחות והכניסה לישראל (הוראת שעה), התשס"ג-2003 (להלן: חוק הוראת השעה או החוק). מאז החלטה זו הוארך רישיונו של המבקש מסוג ב/1 מדי שנה. להלן נעמוד בתמצית על השתלשלות ההליכים שקדמו לבקשה דנן, בהתאם לתחום המחלוקת כפי שהוצג על ידי המבקשים בהליך הנוכחי (סעיף 2 לבקשה).

2. ביום 23.9.2018 פנה בא כוח המבקשים 1-2 למשיבה וביקש לשדרג את מעמדו של המבקש. בקשתו זו נדחתה. בהחלטה צוין כי המבקש עונה על ההגדרה של "תושב אזור" בחוק ומאחר שגילו במועד הבקשה מ-2008 היה מעל 14 לא ניתן לשדרג את המעמד. ערר פנימי על ההחלטה נדחה והמבקשים 1-2 הגישו ערר לבית הדין לעררים לפי חוק הכניסה לישראל, התשי"ב-1952 (להלן: בית הדין). בית הדין דחה את הערר על הסף וקבע כי במקרה דנן (להבדיל מזה שנדון בעת"ם (מינהליים י-ם) 20474-16-08 סלאחאת נ' משרד הפנים (9.1.2017) שעליו הסתמך הערר) אין חולק כי המבקשים 1-2 היו תושבי האזור לכל הפחות בין השנים 1998-2005 ועל בסיס נתון זה נקבע רישיונו של המבקש בהחלטה מ-2008; כי הפנייה נושא הערר, למעלה מ-8 שנים מאז בגר המבקש, לוקה בשיהוי מבלי שהמבקשים הניחו הסבר להתנהלותם; וכי ממילא המועד הקובע להגשת הבקשה חל לאחר שמלאו למבקש 14, ולכן אין אפשרות מבחינת המצב העובדתי והמשפטי לבחון מחדש את מעמדו של המבקש בדרך של בקשה "לשדרוג" מעמדו.

3. ערעור המבקשים 1-2 על החלטה זו נדחה. בית המשפט לעניינים מינהליים בירושלים (כב' השופטת ת' בזק רפפורט) דחה את הטענה כי אין לראות במבקש "תושב אזור" לצורך תחולת חוק הוראת השעה. נקבע כי במועד הגשת הבקשות (הן הבקשה מ-2007 הן הבקשה מ-2008) בא המבקש בגדרי הגדרת "תושב אזור" בחוק וזאת נוכח התקופה שבה התגורר באזור בין השנים 1998-2005. לפיכך נמצא כי בדין נדחתה הבקשה להסדרת מעמדו בדרך של מתן רישיון ישיבת קבע נוכח גילו (הן במועד הגשת הבקשה מ-2007, הן במועד הגשת הבקשה מ-2008). עוד צוין כי אין לקבל את הפרשנות שלפיה יש לבחון את המונח "תושב אזור" על רקע מרכז חייו של המבקש בנקודת הזמן הנוכחית, וכי פרשנות זו תרוקן מתוכן את תכליתו של חוק הוראת השעה; וכי החלטת שר הפנים שניתנה בגדרי ההתדיינות כבג"ץ 813/14 פלוני נ' שר הפנים (18.10.2017) (להלן: בג"ץ 813/14) פתחה פתח לשדרוג מעמדו של תושבי אזור

השוהים בישראל במסגרת איחוד משפחות כמישור המינהלי, באמצעות פנייה לוועדה ההומניטרית מכוח סעיף 1א3 לחוק (ובעניין זה הפנה בית המשפט לפסקה 24 באותו עניין).

4. על פסק הדין בערעור הגישו המבקשים את הבקשה למתן רשות ערעור דנן (שאליה הצטרפה המבקשת 3, המוקד להגנת הפרט). לטענת המבקשים לא ניתן לראות במבקש, שאינו רשום במרשם האוכלוסין של האזור, כבעל זיקה מספיקה לאזור בנקודת הזמן הנוכחית ויש לבחון חלופה זו להגדרת "תושב אזור" בחוק הוראת השעה באופן המתחשב במציאות החיים המשתנה. לעמדת המבקשים אין לבחון את זיקתו של אדם לאזור לצורך תחולת החוק בנקודת זמן "סטטית", ובענייננו – על המשיבה היה לבדוק את זיקת המבקש לאזור במועד הגשת הבקשה לשדרוג מעמדו, בשנת 2018. לטענתם, שאלה זו בעלת חשיבות עקרונית כללית המצדיקה מתן רשות ערעור כ"גלגול שלישי", בין היתר נוכח השלכותיו הפוגעניות של חוק הוראת השעה, שעומד בעינו למעלה מ-17 שנים. בעניינו הפרטני של המבקש נטען כי האחרון לא מתגורר באזור מזה שנים רבות ולכן – בהינתן שהוא לא רשום בו – מתחייבת המסקנה כי הוא אינו עוד תושב אזור ואין להחיל בעניינו את הוראת חוק השעה. עוד נטען כי לא היה מקום להתבסס בפסק הדין על הפסיקה בבג"ץ 813/14 משום שבאותו הליך עסק הדיון בתושבי אזור הרשומים בו, לעומת המבקש – שלא רשום במרשם האזור, עזב אותו לפני שנים רבות ונטול זיקות ממשיות אליו.

5. התבקשה תשובת המשיבה. בתשובה צוין כי לאחר בחינה נוספת של הדברים, בנסיבות המקרה הקונקרטי ומבלי שיהיה בכך כדי להשליך על מקרה אחר – המשיבה נכונה לאפשר למבקש 2 להגיש בקשה לשדרוג מעמדו לרישיון ישיבה מסוג א/5 מכוח סעיף 1א3 לחוק הוראת השעה וזו תיבחן בנפש חפצה, תוך שמירה על טענות הצדדים (סעיף 39 לתשובה). המשיבה סבורה כי מתווה פרטני זה יכול לייתר את הצורך בהכרעה בבקשה תוך מתן מענה הולם למבקשים ומבלי לגרוע מעמדות הצדדים לגופה של המחלוקת. כתגובה לטענות בבקשה טוענת המשיבה, בתמצית, כי אין לקבל את פרשנות המבקשים שלפיה חלוף השנים מוביל לניתוק הזיקה מהאזור לצורך תחולת חוק הוראת השעה, שתוביל לכך שמי שקיבל בעבר מעמד מכוח חוק הוראת השעה יכול לצאת מגדרי החוק בחלוף הזמן; וכי קבלת פרשנות זו עשויה להשליך על בקשות רבות נוספות העומדות לפני המשיבה. בסיכום תשובתה ציינה המשיבה כי הגם שעמדתה בסוגיה שהועלתה בבקשה בעינה עומדת, בנסיבות הפרטניות של המקרה דנן אין המלה בהחלטה שיפורטית בה, נזכרה המזכירה שהוצע על ידה.

6. בהתאם להחלטת השופטת ד' ברק-ארז מיום 20.1.2021, הגישו המבקשים תגובה לתשובת המשיבה ובה התנגדו לקבלת המתווה שהוצע על ידי המשיבה. לטענת המבקשים, מתווה זה אינו מייתר את הדיון בבקשה, המעוררת שאלות החורגות מעניינם הפרטני.

ביום 2.2.2021 הועבר התיק לטיפול.

7. לאחר שעיינתי בבקשה למתן רשות ערעור, בתשובת המשיבה ובתגובה לתשובה, הגעתי לכלל מסקנה כי דין הבקשה להימחק. עיון במתווה שהוצע בתשובת המשיבה מלמד כי עניינו הפרטני של המבקש יכול לקבל מענה בגדרי המסלול הקבוע בסעיף 1א3 לחוק הוראת השעה. המשיבה הצהירה כי תבחן בנפש חפצה מתן רישיון לישיבת ארעי מסוג א/5 עבור המבקש, תוך שמירה על טענות הצדדים. הנחתי היא כי כך אכן יהיה, וכי בעניין זה תפעל המשיבה במהירות הראויה. משאלה הם פני הדברים, נוכח האפשרות כי הטענות הקונקרטיות שהועלו בבקשה תהפוכנה לתיאורטיות איני רואה מקום להידרש – בשלב זה – להליך דנן, ולמותר לציין שאיני נוקט לגביו כל עמדה. בהמשך לאמור בתשובה, אם עניינו הפרטני של המבקש לא יבוא על פתרונו בהתאם למתווה המתואר, טענותיו שמורות לו.

בקשת רשות הערעור תימחק אפוא, ללא צו להוצאות.

ניתנה היום, כ"ח בשבט התשפ"א (10.2.2021).

ש ו פ ט